

SJØMATBEDRIFTENE

Høringsnotat Sjømatbedriftene

**Statsbudsjettet 2020 (kapitler fordelt til
næringskomiteens**

Prop. 1 S (2019-2020)

Næringskomiteen
Tirsdag 15. oktober 2019

Den økonomiske situasjonen

Sjømatbedriftene registrerer at det er en vis usikkerhet i verdensøkonomien. Dette har ført til at varselampene har begynt å blinke i finansmarkedene, og enkelte sentralbanker har begynt med rentekutt, samt at veksten har begynt å avta i Europas største økonomi.

Sjømatbedriftene viser til at de økonomiske statistikkene har tegnet et stadig mørkere bilde av Europa, men veksten bremser også i land som Kina, USA, og Japan. Det er først og fremst i industrien vi ser oppbremsingen. Videre har opptrappingen av handelskrigen mellom Kina og USA skapt uro i markedene og påvirker mange investorer. Dette gjelder også det norske Folketrygdfondet.

Sjømatbedriftene mener en viktig indikator vil være hvor motstandsdyktige arbeidsmarkedene er imot det vi ser er en kraftig oppbremsing av økonomien i industrien. Dessverre ser vi at arbeidsmarkedene viser et viss svakhetstegn, ikke bare i USA, men også i Europa, og da spesifikt i Tyskland hvor vi har sett tegn til at arbeidsmarkedsindikatorne allerede har begynt å peke i feil retning.

Sjømatbedriftene ønsker på ingen måte å tegne et dystert bilde over verdensøkonomien, men ønsker å understreke at disse signalene gir grunn til å følge ekstra med på utviklingen. Norsk sjømat er en eksportnæring hvor Europa, USA, samt land som Japan og Kina er viktige eksportmarkeder.

Sjømatbedriftene viser til at regjeringen bruker 243,6 milliarder kroner i oljepenger i 2020, og at dette er 2,6 milliarder kroner mindre enn i år. Sjømatbedriftene har merket seg at veksten i fastlandsøkonomien anslås å ligge høyere enn sin langsiktige trend både i år og neste år. Vi har videre merket oss at regjeringen inkluderer engangsinntekter fra klimakvotesalg, og at dette tegner et bilde av at budsjettet kan se strammere ut enn hva det faktisk er. Totalt sett synes Sjømatbedriftene at budsjettet virker godt tilpasset situasjonen i norsk økonomi.

Sjømatbedriftene vil understreke viktigheten av at man fører en økonomisk politikk som bidrar til økt konkurransekraft for eksportnæringene.

Sjømatnæringen som eksportnæring (Nøkkeltall)

2019 blir trolig det første året hvor eksportverdien av norsk sjømat passerer den «magiske grensen» på 100 milliarder kroner. Alle de viktigste sjømatartene viser en vekst i eksportverdien for inneværende år. Globalt er det fortsatt stor etterspørselsvekst etter norsk laks. En svak norsk krone er fortsatt en viktig bidragsyter til den totale verdiøkningen.

I 2018 eksporterte vi norsk sjømat for 99 milliarder kroner. Dette var en verdiøkning på 5 % fra 2017. I volum eksporterte vi totalt 2,7 millioner tonn sjømat. Dette var en økning på 4% fra 2017. Norge solgte sjømat til 146 ulike markeder over hele verden.

Eksporttallene for 2018 tilsvarte, ikke mindre enn, 37 millioner måltider med norsk sjømat hver eneste dag – året rundt.

Sjømatbedriftenes hovedbudskap

Kap. 900 – Post 77 – Tilskudd sjømatiltak

Regjeringen foreslår å bevilge 13 mill. kroner til dette formålet.

Posten finansierer kostholdsprogrammet Fiskesprell og den søknadsbaserte tilskuddsordningen for sjømatiltak. Kostholdsprogrammet Fiskesprell har som mål å øke konsumet av sjømat blant barn og unge. Programmet er et samarbeid mellom Nærings- og fiskeridepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Norges sjømatråd som forvalter ordningen. Målgrupper for programmet er ansatte i barnehager, skolefritidsordninger og lærere innenfor mat og helsefag. Tilskuddsordningen for sjømatiltak er rettet mot institusjoner, organisasjoner, bedrifter og privatpersoner i Norge som jobber for å øke sjømatkonsumet hos barn og unge.

Regjeringen har et uttalt ønske om at de vil jobbe for å øke konsumet av norsk sjømat med 20 prosent i perioden 2017 – 2021. Det ble på den bakgrunn signert en avtale mellom myndighetene, dagligvarekjedene og næringsorganisasjonene. I tillegg ble det utarbeidet en handlingsplan kosthold hvor formålet var å bedre folkehelsen. Dessverre peker pilene motsatt vei. Ifølge tall fra Sjømatrådet viser det seg at nordmenn spiser 13 prosent mindre fisk nå enn for 5 år siden. Ser vi på den yngre aldersgruppen, og tar utgangspunkt årskullet som er 14 år, så spiser de 25% mer snop enn fisk (Fisk 168 g – snop 210g – kjøtt 875 per uke).

Sjømatbedriftene er glad for at regjeringen opprettholder bevilgningene til dette formålet, men mener man bør se på hvordan man kan bruke midlene mer målrettet for å få pilene til å snu og at konsumet øker. Sjømatbedriftene vil derfor foreslå at man øker bevilgningene med 5 mill. kroner, og at midlene i større grad dreies over mot sjømatiltak. Sjømatbedriftene mener at myndighetene kunne fått mer ut av midlene ved i større grad spilt på lag med næringsens organisasjoner, slik at innsatsen i større grad kunne vært spisset mot formålet. I dag fremstår dessverre tiltakene i for stor grad som fragmenterte.

Kap. 919 – Post 22 – Innsats mot marin forsøpling

Regjeringen foreslår å bevilge 5 mill. kroner til en plastavtale. Bevilgningen foreslås øremerket til økt aktivitet på området i samarbeid med andre aktører. Bevilgningen skal styrke Fiskeridirektoratets arbeid mot marin forsøpling, herunder opprenskningstokt og destruksjon av eierløse fiskeredskap, oppfølging av samarbeidsavtalen med næringen, «plastavtalen», samt tilskudd til «fishing for litter».

Sjømatbedriftene og Kystrederiene har lenge arbeidet inn mot regjeringen for å få på plass en plastavtale mellom myndighetene og næringen. Det at man nå følger dette opp i statsbudsjettet er vi positive til. Videre mener Sjømatbedriftene det vil være viktig å få på plass samarbeidsavtaler som inkludere hele næringen, og at satsingen blir fulgt opp i påfølgende år.

Kap. 919 – Post 75 – Føringsstilskuddet

Regjeringen foreslår at det ikke bevilges midler til denne tilskuddsordningen for 2020.

Formålet med ordningen var å opprettholde lokale fiskerimiljøer og en variert flåtestruktur, bidra til at ressursene utnyttes også i områder hvor det ikke er mottak i umiddelbar nærhet og bidra til en effektiv gjennomføring av fisket ved å føre fisk ut av overskuddsområder. Sjømatbedriftene viser til at det for inneværende år ble avsatt 23,4 mill. kroner til tilskuddet.

Tilskuddet har vært bevilget over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett siden 2005, da hovedavtalen mellom staten og Norges Fiskarlag ble avviklet. For 2020 foreslås det ikke å bevilge midler til tilskuddet. I stedet vil regjeringen legge til rette for at fiskesalgslagene kan finansiere tilskuddet ved hjelp av såkalte inndratte midler. Inndratte midler fra fangst ut over gruppekvote kan i dag kun benyttes til kontrollarbeid i salgslagene. Regjeringen sier de vil åpne for at også slike inndratte midler kan benyttes til frakttilskudd (føringstilskudd).

Sjømatbedriftene mener regjeringens forslag bidrar til å skape stor usikkerhet knyttet til om ordningen med føringstilskudd vil bestå, og i hvilket omfang den eventuelt bli opprettholdt på om den består.

Sjømatbedriftene ber derfor næringskomiteen om å opprettholde ordningen slik vi kjenner den i dag, og at det avsettes 24 mill. kroner på statsbudsjettet for 2020.

Kap. 923 – post 01 – Overvåkningsprogram for algeoppblomstring

Regjeringen foreslår å bevilge 10 mill. kroner til økt kunnskap om hav- og kystøkologi, og da til overvåkningssystem for algeoppblomstring mv.

Sjømatbedriftene mener det er behov for bedre kunnskap knyttet til hav- og kystøkologi, og er derfor glad for at regjeringen bevilger 10 mill. kroner til Havforskningsinstituttet for å bygge opp et nytt overvåkningssystem i kystsonen som har som hovedformål å få på plass et system som kan varsle om algeoppblomstring.

Sjømatbedriftene vil understreke hvor sårbare både forvaltning og næringen var når algeoppblomstringen inntraff tidligere i år. Sjømatbedriftene er i tvil om 10 mill. kroner er nokk for å kunne bygge opp et tilstrekkelig overvåkningssystem. Vi ønsker videre å påpeke behovet for gode varling og beredskapssystemer knyttet til slike hendelser.

Sjømatbedriftene mener derfor det vil være viktig å skape innovasjon og teknologi som kan begrense konsekvensene av slike hendelser. Videre mener vi at man har en god del å lære av andre land, f.eks. Canada på hvordan man kan styrke varsling og beredskapen rundt hendelser som vi så i forbindelse med algeoppblomstringen.

Andre Saker:

Grønn skipsfart.

Regjeringen foreslår å bevilge 100 mill. kroner til grønn skipsfart.

Midlene skal blant annet bidra til økt bruk av lav- og nullutslippsløsninger i fylkeskommunale hurtigbåtsamband og fornyelse i nærkystflåten.

Sjømatbedriftene er i likhet med Kystrederiene positive til satsningen på grønn skipsfart, og støtter regjeringens forslag.

Kap. 530 – post 30 - Ocean Space Laboratories

Regjeringen foreslår å bevilge 55 millioner kroner til Ocean Space Laboratories i Trondheim.

Sjømatbedriftene er godt fornøyd med at det er avsatt midler slik at man kommer i gang med forprosjektet, og at man nå kommer i gang med arbeidet for å få bygget forskningsbasseng, strømningstank, energi- og konstruksjonslaboratorium, og undervisningslaboratorium.

De nye laboratoriene vil etter Sjømatbedriftenes mening være et viktig grep for å kunne bidra til økt konkurransekraft og omstilling av Norge, samt bidra til fremtidens verdiskapning i havnæringene.

Sjømatbedriftene er videre glad for at man har satt av midler til et fjordlaboratorium, med måleutstyr for stadium av miljø og redskap i sjøen utenfor Ålesund, Hitra/Frøya, og Trondheimsfjorden. Vi er videre kjent med at forprosjekteringen av bygg og utstyr vil holde frem i 2020 og 2021, og vil derfor understreke viktigheten av at man avsetter tilstrekkelige med midler i kommende års statsbudsjett slik at Ocean Space Laboratories og Fjordlaboratoriet kan ferdigstilles innen fastsatt tidsplan.

Sjømatindustrien

Norge har en omfattende sjømatindustri bestående av bedrifter langs hele kysten som tar hånd om fisken etter at den er fisket eller oppdrettet, foretar eventuell bearbeiding og omsetter fisken nasjonalt eller internasjonalt.

Sjømatbedriftene mener det er et klart mål å styrke sjømatindustriens konkurransekraft og øke verdiskapningen. Lønnsomheten i fiskeindustrien over tid har vært svak. Utviklingen har også gått mot at stadig mer av sjømaten eksporteres som ubearbeidet fisk, mens den videre bearbeidingen skjer utenfor Norge. Dette er en utvikling som uroer oss, og hvor vi mener det må settes inn større innsats for å styrke sjømatindustriens konkurransekraft.

Sjømatbedriftene er kjent med regjeringens strategiene for helårige arbeidsplasser i fiskeindustrien, herunder gjennomgangen av førstehåndsomsetningen, og økt verdiskapning av marint restråstoff, og at dette ble lagt frem sammen med stortingsmeldingen om fremtidens kvotesystem i fiskerinæringen. Sjømatbedriftene vil komme tilbake med sine forslag i forbindelse med behandlingen av kvotemeldingen.

Trondheim 14. oktober 2019

Robert Eriksson
Administrerende Direktør
Sjømatbedriftene